

Implementace změn a jejich dopady v souvislosti s novelou zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů

Ministerstvo práce a sociálních věcí (dále jen „MPSV“) průběžně monitoruje a vyhodnocuje zavádění opatření, která přinesla do výkonu agendy sociálně-právní ochrany dětí novela zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „novela zákona“). Informace, které poskytujeme v tomto dokumentu, jsou shrnutím za poměrně krátké období od účinnosti novely zákona, tedy od 1. ledna 2013. Je tedy zřejmé, že řádný evaluační proces bude možný na počátku roku 2014 vzhledem k tomu, že výkaznictví je nastaveno za období kalendářního roku. Uváděná data tedy vycházejí z faktických údajů, která je možné zjišťovat a relevantně ověřovat v průběhu daného období. Současně novela zákona obsahuje přechodná ustanovení týkající se řady institutů (např. celé oblasti standardizace), kdy dopady těchto ustanovení je možné hodnotit až po nabytí jejich účinnosti.

Je nutné podotknout, že novela zavedla mechanismy, které jsou opakovaně požadovány odborníky v systému již od roku 2006 a k jejichž implementaci se Česká republika (a nutno podotknout, že průřezově různými resorty) pravidelně zavazuje. Deklarovaná opatření vedoucí ke zkvalitnění systému péče o ohrožené děti a rodiny se opakovaně objevují např. v následujících materiálech, které byly v rozmezí let 2006 až 2012 projednány a schváleny vládou ČR:

- Koncepce péče o ohrožené děti a děti žijící mimo vlastní rodinu pro období 2006-2008

(priority dokumentu: spolupráce a komunikace subjektů v rámci péče o ohrožené děti, vzdělávání v oblasti sociálně-právní ochrany dětí, zvyšování povědomí veřejnosti o její roli v oblasti sociálně-právní ochrany dětí, rozvoj sítě náhradní péče o děti, důraz na názor dítěte a jeho práva v rámci rozhodování a péče o něj)

- Analýza současného stavu institucionálního zajištění péče o ohrožené děti
- Národní akční plán k transformaci a sjednocení systému péče o ohrožené děti na období 2009 až 2011

(cíle: zvýšení kvality práce a dostupnosti služeb pro ohrožené děti a rodiny, sjednocení postupů pracovníků v systému, snížení počtu dětí dlouhodobě umístěných ve všech typech ústavní péče)

- Obecná opatření k výkonu rozsudků Evropského soudu pro lidská práva – prevence odebírání dětí z péče rodičů ze sociálně ekonomických důvodů (opatření: příprava novelizace zákona č. 359/1999 Sb., která zahrne: zakotvení povinnosti orgánu sociálně-právní ochrany dětí /dále jen „OSPOD“/ postupovat podle stanoveného individuálního plánu práce /vytvořeného sociálním pracovníkem v součinnosti s klientem a multidisciplinárním týmem subjektů a osob podílejících se na řešení případu/ s důrazem na přijetí opatření, která umožní setrvání dítěte v jeho přirozeném prostředí /péče rodičů nebo jiných blízkých osob/, anebo která umožní co nejrychlejší návrat dítěte do rodiny atd.)

- Národní strategie ochrany práv dětí – Právo na dětství
- Národní akční plán k naplnění Národní strategie ochrany práv dětí 2012-2015

V neposlední řadě zavazují Českou republiku k promítnutým změnám v novele zákona také Závěrečná doporučení Výboru OSN pro Českou republiku.

Řada instrumentů, které byly poslední novelizací zakotveny v zákoně, byla již v předchozí době upravena v rámci metodických materiálů MPSV a novela tak v těchto bodech kontinuálně navazuje na dlouhodobě konzistentní metodické vedení OSPOD ze strany MPSV. Jedná se zejména o postupy při vyhodnocování situace ohroženého dítěte, metody práce při provádění tzv. sanace rodiny, individuální plánování nebo využívání institutu případových konferencí. Zmínit je možné např.:

- Metodické doporučení MPSV č. 2/2009 k vyhodnocování situace dětí v obtížné sociální situaci
- Metodické doporučení MPSV č. 3/2009 k vytvoření individuálního plánu péče o dítě
- Metodické doporučení č. 9/2009 k sociální práci s ohroženou rodinou
- Metodické doporučení č. 2/2010 pro postup OSPO při případové konferenci

- Metodické doporučení č. 3/2010 k postupu OSPOD v případech domácího násilí.

Z pohledu a šíře požadovaných opatření k zabezpečení a garantování nejlepšího zájmu dítěte v České republice zavedla novela zákona pouze nezbytné minimum, které je však dále potřebné zkvalitňovat a rozšiřovat. Pokud jsou tedy ze strany členky Výboru pro práva dítěte (dále jen „Výbor“) JUDr. Marie Vodičkové, resp. Fondu ohrožených dětí, napadány standardní mechanismy sociální práce, jako jsou vyhodnocování situace dítěte, individuálního plánování, případových konferencí, a další systémová opatření, mezi která patří standardizace subjektů vykonávajících agendu sociálně-právní ochrany, podpora vlastních rodin dětí, rodin náhradních a další, bez toho, aby byly předloženy alternativní návrhy či postupy, je otázkou, jakým směrem bude Výbor dále usilovat o zlepšení situace dětí a rodin v České republice.

K materiálu Fondu ohrožených dětí, který byl předložen Výboru, MPSV sděluje:

V hodnocení novely zákona o sociálně-právní ochrany provedené Fondem ohrožených dětí se projevuje neznalost právní úpravy, metod sociální práce používaných ve vyspělých sociálních systémech a skutečného stavu systému péče o ohrožené děti v České republice v průběhu implementace novely. Jako argumenty jsou uváděny zcela mylné údaje – jako příklad lze uvést chybné vyčíslení nákladů na pěstounskou péči na přechodnou dobu nebo otázku odměňování tzv. dlouhodobých pěstounů. Novela skutečně provedla zásadní změny v odměňování pěstounů, které znamenají pro navýšení stávající odměny. Jedinou výjimkou je velmi úzká skupina (cca 20 osob v celé ČR) pěstounů-manželů, jimž předchází systém umožňoval při právním „rozdělení“ svěřených dětí pobírat dvě odměny. Vzhledem k tomu, že je to vysoce nespravedlivé vůči ostatním 99 % pěstounům - manželům, kteří podobné právní klíčky nevyužili, není toto od 1. ledna 2013 zákonem umožněno. Jedni z těchto „nespokojených“ pěstounů se stali zaměstnanci FOD, dle názoru MPSV právě odtud tedy pramení většina (velmi subjektivních) informací o „názorech pěstounů“.

Velmi těžko lze proto reagovat na tvrzení typu, že „novela vyvolala mezi dlouhodobými pěstouny značnou nespokojenost“ či „většina sociálních pracovníků OSPOD má na novelu negativní náhled“. Pokud opírá FOD svá tvrzení o seriózní průzkum, žádá MPSV o jeho předložení. MPSV má k dispozici i pozitivní reakce

na novou právní úpravu, mohlo by tedy stejným způsobem tvrdit, že „novela je mnoha pěstouny a sociálními pracovníky pozitivně přijímána“.

Domníváme se, že hlavní příčinou rozdílného náhledu na novelu je otázka priorit. Novela zákona o sociálně-právní ochraně dětí byla vedena snahou posílit práva dětí v České republice a to bez ohledu na to, že profesionálové působící v systému to „budou mít těžší“. MPSV si je vědomo zvýšení nároků na pracovnice a pracovníky působící v systému, na jejich podporu však připravilo řadu mechanismů (viz dále). FOD nahlíží na systém z perspektivy potřeb dospělých či zájmu jednotlivých poskytovatelů.

Jednodušší než věcně vyvracet jednotlivé body hodnocení, je uvést body, s nimiž se v hodnocení Ministerstvo práce a sociálních věcí s FOD alespoň částečně shoduje:

- Výplata státního příspěvku pro zřizovatele zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc se oproti roku 2013 zpozdila. Vina není na straně MPSV, které uvolnilo zdroje ve stejném termínu jako v roce 2012 (1. února). Ke zpoždění došlo na úrovni krajů. Kraje však argumentují naprosto nedostatečnými podklady ze strany FOD.
- Počet pracovníků OSPOD je nedostatečný. Nejde však o dopad novely, ale o dlouhodobě neuspokojivý stav, na nějž novela naopak reaguje zavedením standardů kvality sociálně-právní ochrany, které mj. obsahují i standard personálního obsazení úřadu.

Vypracovala: Klára Trubačová, vedoucí oddělení koncepce rodinné politiky a ochrany práv dětí MPSV

Srpen 2013

Přehled implementace změn a jejich dopady v souvislosti s novelou zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů

I. Implementační a podpůrné mechanismy a jejich dílčí dopady

Jak již bylo uvedeno výše, nacházíme se v srpnu 2013 v implementačním období opatření novely zákona. Pro tuto implementační fázi MPSV s předstihem připravilo několik efektivních podpůrných mechanismů:

1. Individuální projekt „Systémová podpora procesů transformace systému péče o ohrožené děti a rodiny“

Významný objem finančních prostředků přináší na podporu novely zákona individuální projekt Ministerstva práce a sociálních věcí „Systémová podpora procesů transformace systému péče o ohrožené děti a rodiny.“ Díky tomuto projektu je realizována řada aktivit, které podporují implementaci novely a přinášejí do terénu žádoucí praxi. Současně projekt poskytuje zpětnou vazbu pro MPSV, které tak může usměrňovat svoji metodickou činnost.

Hlavní realizované oblasti projektu:

Návrh optimalizace řízení a financování systému péče o ohrožené děti a rodiny

V rámci této aktivity byly dosud zpracovány Sociodemografická analýza (Sociofaktor, 2013) a Analýza náhradní rodinné péče (Institut projektového řízení, 2013). Zároveň byla uzavřena veřejná zakázka na zpracování komplexní analýzy systému péče o ohrožené děti včetně detailního zmapování stávající sítě služeb pro ohrožené děti a rodiny.

Na základě provedených analýz bude do konce roku 2014 dodavatelsky vypracován návrh optimalizace řízení a financování systému ochrany práv dětí a péče o ohrožené děti včetně návrhu na stanovení kompetencí na národní úrovni, na úrovni krajů a obcí. Optimalizace systému se zaměří na: (a) řízení a financování činnosti orgánů sociálně-právní ochrany; (b) organizaci a financování sítě služeb; (c)

organizaci a financování náhradní rodinné péče; (d) kvalitu práce a kontrolní mechanismy

Součástí aktivity bude specifikace strukturních změn v systému ochrany práv dětí a péče o ohrožené děti včetně návrhu potřebných legislativních a dalších strategických kroků vedoucích ke sjednocení systému a změnám ve vnitřní struktuře poskytovaných služeb. Součástí návrhu bude i návrh optimalizace systému řízení včetně přesměrování stávajících lidských, materiálních a finančních zdrojů a popis aktivit směřujících k postupné implementaci změn.

Vytvoření a pilotní ověření standardů kvality sociálně-právní ochrany dětí

Cílem standardizace práce OSPOD a osob pověřených k výkonu sociálně-právní ochrany, tzv. pověřených osob (PO) je vytvoření efektivního a transparentního systému práce s ohroženými dětmi a rodinami, sjednocení přístupů, terminologie a metod práce a to jak v činnosti orgánů sociálně-právní ochrany, tak poskytovatelů všech typů služeb. Pilotní ověření standardů pomůže vybraným pracovištím v Olomouckém a Pardubickém kraji ověřit zavádění standardů tak, jak je nejpozději k 1. lednu 2015 předpokládá z. č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí. Pilotáž zároveň umožní kontrolním orgánům ověřit kontroly a inspekce standardů.

V návaznosti na činnost zpracovatelského týmu pro standardy OSPOD i zpracovatelského týmu pro standardy PO byla v průběhu 1. pololetí 2013 zahájena pilotáž standardů na 11 pracovištích. Výstupy pilotáže včetně systémových poznatků těchto pracovišť budou promítnuty do metodik, jejichž vydání předpokládá MPSV v prvním čtvrtletí 2014.

V posledním čtvrtletí 2013 proběhnou pilotní kontroly a inspekce na vybraných pracovištích. Obdobně jako manuály popisu a implementace standardů kvality sociálně-právní ochrany dětí budou i manuály inspekce/kontrol na základě praktických zkušeností dopracovány a vydány v prvním čtvrtletí 2014.

Vytvoření a pilotní ověření nástrojů pro práci v systému péče o ohrožené děti a rodiny

Aktivita se zaměřuje na rozvoj, případně vytvoření a pilotní ověření nástrojů pro práci v systému péče o ohrožené děti a rodiny – nástroje pro vyhodnocování situace dítěte a rodiny a vytváření individuálního plánu ochrany dítěte (IPOD). K vyhodnocovacímu rámci vznikne i metodika – Průvodce vyhodnocování situace dítěte a rodiny, která bude sloužit jako manuál pro pracovníky v přímé práci. V návaznosti na systém vyhodnocování situace dítěte a rodiny vznikne nový postup pro vytváření IPOD.

V rámci aktivity bude na podzim 2013 vyškoleny zahraničními odborníky 30 konzultantů, kteří během posledního čtvrtletí 2013, resp. prvního čtvrtletí 2014 poskytnou odbornou podporu 30 pilotním pracovištím, která budou vyhodnocovací rámec a IPOD ověřovat. Této aktivitě se účastní všech 5 pilotních krajů projektu (kraj Karlovarský, Královéhradecký, Pardubický, Olomoucký a Zlínský), v každém kraji 6 pracovišť OSPOD.

Výstupy pilotáže se promítnou do metodické činnosti a další koncepční práce MPSV.

Podpora rozvoje služeb pro ohrožené děti a rodiny

Cílem aktivity je vytvořit síť služeb pro práci s dětmi a rodinami, spolupracující s OSPOD, s důrazem na systémovost, provázanost a návaznost služeb a jejich preventivní charakter. Síť služeb zajistí efektivní výkon opatření IPOD, a to i pro specifické situace (např. služby pro děti se specifickými potřebami, osoby opouštějící zařízení pro výkon ochranné nebo ústavní výchovy). Na základě pilotáže služeb pro potřeby ohrožených rodin/děti bude návazně modelována optimální síť služeb fungující na multidisciplinárním základě, a to včetně definice žádoucího spektra služeb, intenzity sociální práce na modelových případech, průměrné cena intervence (ve vazbě: klient – použitá intervence – cena). Dále bude posouzeno, zda příslušná služba je již v zákoně zakotvena (v zák. č. 108/2006 Sb., nebo č. 359/1999 Sb.), nebo je třeba vypracovat návrh na příslušnou legislativní úpravu.

Aktivita se účastní Karlovarský, resp. Pardubický kraj. Pro oba jsou v současné době vypsány veřejné zakázky s cílem identifikovat vhodné poskytovatele služeb formou rámcové smlouvy. Uzavření smluv předpokládá MPSV do konce října 2013, následně budou služby pro potřeby rodin a dětí sjednávány v obou krajích do konce roku 2014.

V druhé polovině roku 2014 proběhne k této projektové aktivitě samostatný seminář, zároveň se očekává vydání Metodické příručky typologie služeb pro rodiny s dětmi a publikace Vytváření komplexního systému služeb pro rodiny a děti a hodnocení jeho efektivity.

Podpora vzniku nových typů pracovních pozic na trhu práce ve službách v oblasti náhradní rodinné péče (profesionální pěstounská péče)

Aktivita je zaměřena na podporu profesionalizace pěstounské péče. Odborné veřejnosti byla představena na semináři konaném v květnu 2013 v Praze.

S využitím školícího modulu PRIDE, který byl zadaptován pro potřeby České republiky, bylo v květnu 2013 zahájeno školení 10 lektorských dvojic, které od září 2013 povedou přípravu PRIDE ve třech pilotních krajích (Královéhradeckém, Moravskoslezském a Zlínském). Nové přípravy budoucích pěstounů absolvuje do ledna 2014 min. 50 zájemců. Nejméně jedna lektorská dvojice získá také licenci ke školení dalších lektorů PRIDE v ČR.

Tato projektová aktivita umožní mj. i odbornou specializaci pěstounské péče pro různé cílové skupiny dětí – např. se zdravotním handicapem, děti ze znevýhodněného socioekonomického prostředí, z etnických menšin, děti s vážnými poruchami chování, děti týrané a zneužívané a podporu pěstounské péče prostřednictvím veřejné zakázky na služby ve prospěch náhradní rodinné péče. Sledovány budou rozsah a obsah služeb, které jsou pěstounům k dispozici, zpětná vazba od OSPOD, způsob komunikace těchto služeb s dalšími složkami sítě služeb, efektivita a nákladovost jednotlivých služeb a činností a možnosti jejich následného financování, přičemž výstupy se opět zohlední v koncepční činnosti MPSV.

Součástí aktivity je též vytvoření strategie osvětové a náborové kampaně pro zájemce o náhradní rodinnou péči, jejímž cílem je zvýšit povědomí o výkonu profesionální pěstounské péče pro potenciální zájemce a vytváření pozitivního obrazu této profese u široké veřejnosti.

Vytvoření vzdělávacích programů, vzdělávání vybraných cílových skupin

V návaznosti na realizaci předchozích klíčových aktivit projektu budou vytvořeny vzdělávací moduly, jejichž cílem je přenos informací o zpracovaných standardech kvality SPOD, nástrojích pro práci v systému péče o ohrožené děti a rodiny, systému fungování sítě služeb pro práci s rodinami a dětmi a systému výkonu profesionální péstounské péče mezi další osoby. Vzdělávání budou pracovnice a pracovníci OSPOD, poskytovatelů služeb pro rodiny a děti, osob pověřených k výkonu SPO. Mezi příjemce vzdělávání budou patřit také soudci, státní zástupci, zástupci policie, školských a zdravotnických zařízení, specialisté Ministerstva práce a sociálních věcí nebo inspektoři kvality sociálních služeb.

V návaznosti na výstupy zmíněných projektových aktivit proběhnou školení v 2. pololetí r. 2014.

Doprovodné aktivity zaměřené na implementaci výstupů projektu a přenos dobré praxe

Ve snaze zajistit průběžné informování odborné i laické veřejnosti o výstupech projektu, uspořádalo MPSV v prosinci 2012 mezinárodní konferenci *Veletřh dobré praxe*. Konference se zúčastnilo na 300 odborníků z ČR, presentace a workshopy na téma náhradní rodinné péče a služeb vedlo na 20 zahraničních lektorů.

V květnu 2013 uspořádalo MPSV odborný seminář, kterým oficiálně zahájilo přípravy lektorů PRIDE (podrobnosti viz výše). Obdobné semináře budou v r. 2014 uspořádány na téma budování a využívání efektivních sítí služeb pro podporu ohrožených rodin a dětí a na téma optimalizace řízení a financování systému péče o ohrožené děti a rodiny.

Národní kampaň (iniciativa) *Právo na dětství*

Publicita projektu a přenos relevantních informací bude zajištěna zejména formou národní kampaně (iniciativy) *Právo na dětství*. Realizace aktivity bude probíhat v r. 2014 na základě komunikační strategie, která bude dodavatelsky zpracována do konce r. 2013. Jejím cílem bude zapojit do systémových změn co nejširší okruh

subjektů, odbornou i laickou veřejnost. V komunikační strategii budou podrobně popsány cílové skupiny a komunikační nástroje, specifikovány akce, které se stanou součástí národní kampaně/initiativy a specifikován okruh nosičů. Strategie bude využita jak k úpravě webových stránek, tak zejména k celonárodní kampani. Předpokládá se, že nákup mediálního prostoru bude mít multiplikační efekt, resp. že touto značkou budou na základě pravidel definovaných v komunikační strategii označovány i akce pořádané dalšími subjekty mimo aktivity projektu).

2. Vzdělávání v metodě vyhodnocování situace ohroženého dítěte a rodiny a individuálního plánu ochrany práv dítěte

MPSV zabezpečilo praktické vzdělávání v těchto metodách pro pracovníky a pracovnice ve všech krajích České republiky. Celkem bylo v metodách i praktických kasuistikách proškoleno **758 pracovníků a pracovníc** orgánů sociálně-právní ochrany dětí obecních úřadů obcí s rozšířenou působností a krajských úřadů.

3. Školení k novele, semináře, osvětové akce

Odbor rodiny a ochrany práv dětí v roce 2012 a v průběhu tohoto roku realizoval pro účely implementace novely v rámci metodické pomoci krajským úřadům a obecním úřadům obcí s rozšířenou působností celou řadu aktivit jako:

- Pravidelná metodická setkání v agendě sociálně-právní ochrany dětí (včetně kurately pro děti a mládež) pro zástupce krajských úřadů
- Pravidelná metodická setkání v agendě náhradní rodinné péče metodická setkání s krajskými úřady
- Metodická setkání pro krajské úřady a obce s rozšířenou působností v Brně a Benešově
- Výjezdní metodické konzultace v agendě náhradní rodinné péče na krajské úřady
- Výjezdní metodické zasedání ve 14 krajích k novele zákona o sociálně právní ochraně dětí
- Konference a semináře pro širokou odbornou veřejnost (seminář „Je to na Vás aneb role neziskového sektoru v systému ochrany práv dětí“, seminář k novele

zákona pro pěstouny, Veletrh dobré praxe - o systémech ochrany dětí, náhradní rodinné péči, poskytování služeb, seminář „S novelou se to lépe táhne“, semináře „Od začátku v rodině aneb význam a možnosti pěstounské péče na přechodnou dobu v raném dětství“, seminář „Nové možnosti financování orgánů sociálně-právní ochrany dětí“

- V září tohoto roku proběhnou workshopy sdílení dobré praxe pro orgány sociálně-právní ochrany dětí

4. Metodické pokyny a informace

V příloze č. 1 uvádíme metodická doporučení a informace, která doprovodila implementaci novely zákona. Aktuálně je odesílána obsáhlá komplexní metodická informace pro orgány sociálně-právní ochrany dětí při umisťování dětí do zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc a pro zřizovatele zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc.

5. Úpravy ve vedení spisové dokumentace

Z důvodu novely zákona bylo přistoupeno ke změně Instrukce MPSV č.j. 21-12242/2000 ze dne 15. března 2000, kterou se stanoví rozsah evidence dětí a obsah spisové dokumentace o dětech vedené orgány sociálně-právní ochrany dětí a obsah spisové dokumentace o žadatelích o osvojení a o svěření dítěte do pěstounské péče, jak vyplývá ze změn provedených Směrnicí MPSV č.j. 21-42246/2002 ze dne 29. října 2002 (dále jen „Instrukce“). Instrukce doznává řady změn a jejím cílem je mimo jiné snížení administrativní zátěže orgánů sociálně-právní ochrany dětí, kdy vedle změn souvisejících s novelou zákona dochází ke zpřesňování zavedení spisové dokumentace a také k jejímu uzavírání tak, aby byla zachována opravdová „živost“ spisů.

6. Podpora novely a opatření ukotvených Strategií ochrany práv dětí „Právo na dětství“

V rámci dalšího programovacího období Finančních mechanismů EHP/Norska zpracovalo Ministerstvo práce a sociálních věcí program CZ04 „Children and Youth at Risk“ (dále jen „program CZ04“ a „FM2 EHP/Norsko“). Program byl norskými donory schválen v dubnu 2013. V současné době se očekává uzavření dohody o spolupráci MPSV a Ministerstva financí, schválení realizace Ministerstvem financí a následné zahájení realizace celého programu, a to v období 2013 – 2016.

Program CZ03 sestává ze tří částí. První z nich tvoří tzv. předem definovaný projekt (PDP), který bude realizovat MPSV. Cílem PDP je příprava nové sjednocující úpravy, zákona o podpoře rodin, náhradní rodinné péči a systému ochrany práv dětí. MPSV bude PDP realizovat v úzké spolupráci s norským partnerem, jímž je Ředitelství pro rodinu, děti a mládež (BUFDIR). Cílem nové právní úpravy je systémové řešení podpory rodin v České republice.

Část prostředků CZ04 bude alokována formou otevřené výzvy pro kraje a obce jako rozhodující zřizovatele pobytových zařízení zaměřený na transformaci ústavů. Součástí aktivity je i zpracování metodiky transformace pobytových zařízení. Oprávnění žadatelé budou moci čerpat podporu ve výši 170 000 – 250 000 EUR. Realizace projektů se předpokládá v letech 2014 a 2015.

Třetí část programu tvoří tzv. malé grantové schéma na podporu projektů nevládních organizací ve dvou tematických oblastech: (i) osvěta v oblasti ochrany práv dětí a (ii) participace dětí v rozhodovacích procesech. Projekty mohou získat podporu v rozmezí od 44 do 150 tis. EUR. Realizace projektů se předpokládá v letech 2014 a 2015.

7. Podpora standardizace činnosti OSPOD – zvýšení počtu pracovníků OSPOD

Dlouhodobý problém nedostatečných odborných a personálních kapacit na úrovni obcí s rozšířenou působností a krajů je řešen zavedením standardů kvality sociálně-právní ochrany. Sociálně-právní ochrana dětí je první úřední agendou v zemi, která má tímto způsobem nastaveny standardy, včetně standardů personálního obsazení, technického vybavení pracovišť atd. Stanovený standard se promítá i do financování

této agendy na úrovni obcí. Od 1. ledna 2013 došlo k přesunu dotace z kapitoly Všeobecná pokladní správa do kapitoly Ministerstva práce a sociálních věcí. Objem této dotace činí 740 mil. Kč. Až dosud byly finanční prostředky přidělovány podle počtu spisů, které jednotlivé obce v agendě sociálně-právní ochrany vedou. Vzhledem k nejednotnému postupu obcí došlo k významným disproporcím mezi jednotlivými obcemi (*rozmezí: Velké Meziříčí 174,41 Kč – Orlová 822,98 Kč na 1 dítě ročně*). Ministerstvo práce a sociálních věcí připravilo nový model financování, který bude zohledňovat objektivní kritéria. Základem pro stanovení počtu pracovníků na příslušném pracovišti bude počet dětí, které v daném správní obvodu žijí a míra náročnosti sociální práce. Tak bude stanovena na základě objektivně zjistitelných kritérií (rozvodovost, kriminalita dětí, počty rodin v obtížné životní situaci atd.). Více informací je možné nalézt v příložené prezentaci Financování orgánů sociálně-právní ochrany.

Již nyní je znatelný nárůst pracovníků, kdy ke konci roku 2011 bylo na obecních úřadech obcí s rozšířenou působností zaměstnáno pro výkon agendy sociálně-právní ochrany 1833 osob, ke konci roku 2012 pak 1933 osob a k aktuálně zjištěnému datu 1. 5. 2013 je to 2048 osob.

Pro podporu zavedení standardů (dvouleté přechodné období) připravilo Ministerstvo práce a sociálních věcí grantovou výzvu určenou pro obce s rozšířenou působností a kraje v objemu 400 mil. Kč – „Podpora standardizace orgánů sociálně-právní ochrany dětí.“ Cílem výzvy je vytvoření podmínek pro systematickou sociální práci orgánů sociálně-právní ochrany s rodinami a dětmi jako nezbytného předpokladu pro aktivity veřejných orgánů v oblasti sociální integrace osob ohrožených sociálním vyloučením. V rámci výzvy bude podpořena standardizace orgánů sociálně-právní ochrany obecních úřadů obcí s rozšířenou působností (včetně úřadů městských obvodů a městských částí, které jsou statutem města pověřeny k výkonu agendy sociálně-právní ochrany) a krajských úřadů. Výzva aktuálně probíhá a její nastavení je možné podrobně zkoumat na: <http://www.esfcr.cz/vyzva-c2>. Prostřednictvím výzvy je možné hradit nové pracovníky, vybavení pracovišť, investice vedoucí ke zlepšení prostředí pro komunikaci s klienty (jednací místnosti), vzdělávání pracovníků, jejich podpora formou supervizí atd.

II. Novela a systém náhradní rodinné péče

Od novely zákona dochází k nárůstu počtu rodin poskytujících pěstounskou péči na přechodnou dobu (7 zařazených rodin na počátku roku 2012, 89 rodin v srpnu 2013, další v procesu posuzování a přípravy). Zájem žadatelů o tuto formu péče je velký, proces příprav je náročný a dokáže poměrně efektivně eliminovat nevhodné zájemce. Většina rodin je stále obsazena, děti z přechodné pěstounské péče zpravidla odcházejí do 2-3 měsíců, odhadujeme, že letos projde přechodnou pěstounskou péčí více než 120-150 dětí. Je pravdou, že většina pěstounů na přechodnou dobu se zaměřuje na nejmenší děti. Tito pěstouni jsou však stále nejvytíženější a zatím ještě nestačí pokrýt potřeby všech dětí, které nemohou vyrůstat v péči svých rodičů. Je třeba mít na paměti, že kojeneckými ústavu stále prochází ročně téměř 2 000 dětí do 3 let věku. Období prvních měsíců a let života je přitom z hlediska vývoje dítěte nejcitlivější a proto vítáme nárůst počtu dětí, které v tomto období mohou zažít individuální péči v rodinném prostředí. Směrnice OSN o náhradní péči o děti doporučují, aby byla péče o malé děti, zejména o děti ve věku do tří let, poskytována v rodinném prostředí.

Nárůst počtu dětí v NRP. Počet dětí v náhradní rodinné péči dlouhodobě stoupá, v prvních měsících roku 2013 zaznamenáváme výrazný růst počtu dětí v pěstounské péči a osobní péči poručníka. V současné době je ve většině krajů realizováno více běhů příprav náhradních rodičů, než bylo obvyklé. Roste především počet žadatelů o pěstounskou péči a pěstounskou péči na přechodnou dobu.

Zlepšení finančního zajištění pěstounských rodin. Došlo ke sjednocení výše odměn. Nově je kritériem určujícím výši odměny pouze počet dětí v pěstounské péči, jejich zdravotní stav a také skutečnost, zda se jedná o pěstouny nebo pěstouny na přechodnou dobu (od kterých se očekává neustálá připravenost přijmout potřebné dítě, častější kontakt a práce s původní rodinou dítěte, připravenost předat dítě dál atd.). Bylo zrušeno rozlišování výše odměny v případě tzv. pěstounů ve zvláštním případě nebo pěstounů vykonávajících pěstounskou péči v zařízení pro výkon pěstounské péče. Také bylo sjednoceno odměňování manželů – pěstounů (podle minulé úpravy docházelo k účelovému svěřování dětí do výhradní péče jednoho z manželů a tak bylo možné, aby každý z manželů byl příjemcem odměny pěstouna).

Zároveň je zavedena možnost individuálně posoudit potřebnost dávek pěstounské péče v případě péče prarodičů nebo praprarodičů dítěte, což má vést k zamezení účelového svěřování dětí do pěstounské péče příbuzných.

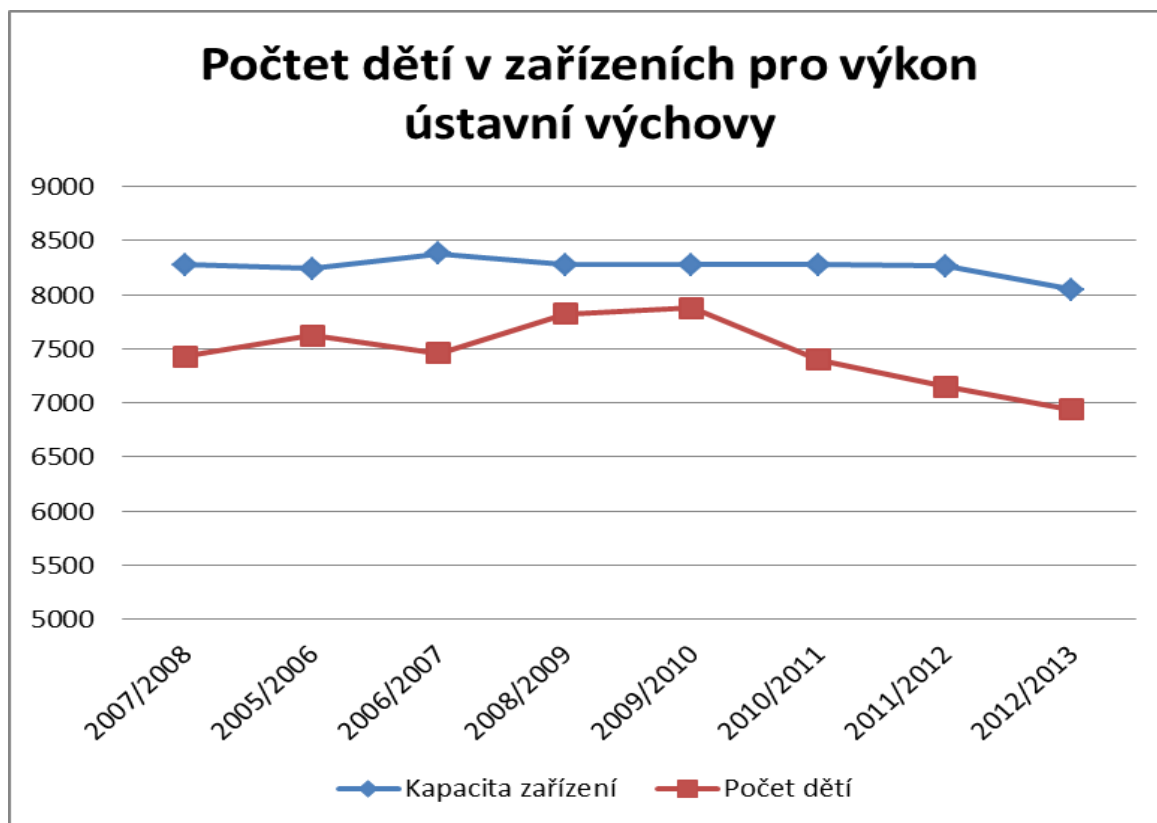
Pro mladé lidi, kteří po dosažení zletilosti z pěstounské péče odcházejí, byla zavedena dávka při odchodu dítěte z pěstounské péče. Byla vyplacena již minimálně 150 mladým lidem.

Finanční zabezpečení služeb pro náhradní rodiny. Novela zavedla nový státní příspěvek na výkon pěstounské péče, který má zajistit financování služeb pro náhradní rodiny. Výzkumy, analýzy a poznatky z praxe ukazovaly, že právě nedostatek podpůrných a odborných služeb je jednou z příčin selhávání náhradní rodinné péče. Státní příspěvek na výkon pěstounské péče má za cíl podpořit vznik a fungování sítě služeb pro náhradní rodiny, které budou především reagovat na specifické potřeby dětí v náhradní péči (vyrovnání se se ztrátou a traumatem, vztah k původní rodině a případný kontakt s ní apod.). Práva a povinnosti pěstounů, které zakotvují dohody o výkonu pěstounské péče, pak jasně určují specifika pěstounské péče a její odlišnost od jiných forem náhradní péče o dítě, zejména osvojení. Případným zájemcům tak zcela jasně dávají najevo, jaká očekávání bude vůči nim mít orgán sociálně-právní ochrany, pokud se pro výkon pěstounské péče rozhodnou.

Počet příjemců státního příspěvku ke konci srpna 2013 je **231 oprávněných subjektů**, 160 obecních úřadů obcí s rozšířenou působností, 8 obecních úřadů, 2 krajské úřady a 61 pověřených osob. V období od počátku roku 2013 do srpna 2013 byla na podporu výkonu pěstounské péče prostřednictvím státního příspěvku na výkon pěstounské péče vyplacena částka **242 680 000 Kč**.

V důsledku kontinuální strategie omezování institucionálních forem péče, podpoře vlastních rodin dětí a rozvoji náhradní rodinné péče dochází v posledních letech k **poklesu počtu dětí v ústavních zařízeních** (7820 dětí v roce 2008, 6941 dětí v roce 2012).

V druhé polovině roku 2013 se MPSV soustředí zejména na rozvoj kvality opatření, které přinesla novela zákona, pro ukázkou zdrojů, ze kterých je systém kvalitativně rozvíjen, uvádíme příklad odborné literatury, ze které vycházíme (viz příloha).

III. Novela a zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc

Možnost sledování kvality poskytované péče

Nově se pro pověření ke zřízení zařízení pro výkon sociálně-právní ochrany vyžaduje závazné stanovisko krajského úřadu, v jehož obvodu má být zařízení provozováno.

V přechodných ustanoveních je zároveň řešeno vydávání závazných stanovisek a „přepověřování“ zařízení, která již existovala podle dosavadní úpravy. Orgánům sociálně-právní ochrany je tak dána možnost posoudit, zda stávající zařízení splňují podmínky pro výkon sociálně-právní ochrany.

Uvedeným postupem bude každé jednotlivé zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc či pracoviště zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc podrobena kontrole, zda splňuje požadavky stanovené zákonem pro zřízení, provoz a poskytování sociálně-právní ochrany dětem. Lze proto očekávat, že opětovné pověření získají pouze zařízení, která působí v souladu se zákonem, tedy zařízení, která poskytují dětem kvalitní a odbornou péči.

Podmínky pro přemísťování dětí

Předcházející právní úprava podmínek pro přemísťování dětí z jednoho zařízení do zařízení jiného, která se dotýkala výlučně dětí umístěných do zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc soudem a požadovala pouze oznámení přemístění dítěte soudu a orgánu sociálně-právní ochrany dětí, aniž by stanovila formu či jakýkoli časový limit pro toto oznámení, se ukázala jako příliš benevolentní; docházelo k přemísťování dětí mezi zařízeními po celé České republice. Děti byly přemísťovány z vůle zřizovatele zařízení na velké vzdálenosti, opakovaně, bez ohledu na vůli rodičů či orgánu sociálně-právní ochrany dětí a bez ohledu na pravomocné rozhodnutí soudu o svěřením dítěte do jiného zařízení. Příslušné orgány se o přemístění dětí dozvídaly z oznámení učiněného až poté, co bylo dítě přemístěno, mnohdy se značnou prodlevou.

Novela zákona přinesla významné zpřísnění podmínek a stanovení jasného postupu pro přemísťování dětí. Pravidla pro přemísťování dětí jsou nově zavedena pro každý typ právního titulu, na jehož základě může být dítě do zařízení umístěno, a s ohledem na jeho charakter se mírně liší. V každém případě je však stanoven postup, který je třeba ještě před přemístěním dítěte dodržet – ať je to předcházející rozhodnutí soudu o svěřeni dítěte do nového zařízení, opatření písemného souhlasu orgánu sociálně-právní ochrany dětí, rodiče nezletilého, zákonného zástupce nezletilého či dítěte samého, a to ještě před přemístěním dítěte. Po přemístění dítěte do nového zařízení je třeba opatřit náležitý právní titul pro další pobyt dítěte, v souladu s § 42 odst. 2 zákona č. 359/1999 Sb., který zůstal neměnný.

Uvedená úprava nastoluje situaci, v níž se dítě v konkrétním zařízení či pracovišti zařízení vždy nachází na základě řádného právního titulu, který se vztahuje k danému konkrétnímu zařízení, tedy plně v souladu s platným právem.

Jelikož před nabytím účinnosti novely zákona bylo obvyklé, že se nezletilé děti nacházejí v jiném zařízení, než k jakému jim svědčí právní titul (rozsudkem svěřeny do zařízení A, přesto jsou již několik let v zařízení B), vede MPSV zřizovatele zařízení k nápravě rozporu ve skutkovém a právním stavu, který vznikl za předcházející právní úpravy, prostřednictvím opatřování nových právních titulů k zařízením, v nichž se děti fakticky nacházejí. V tomto smyslu MPSV vypracovalo vzory podnětů ke změně soudních rozhodnutí, které jsou k dispozici zřizovatelům a pracovníkům jednotlivých zařízení. K opatřování nových, řádných právních titulů pro děti umístěné v zařízeních jsou rovněž metodicky vedeni pracovníci obecních úřadů obcí s rozšířenou působností, pro jejichž účely MPSV rovněž vypracovalo vzory příslušných podání.

Nutnost nápravy nežádoucího stavu, k jehož vzniku došlo před účinností novely zákona, a uvedení situace do souladu s platným právem po jeho účinnosti, byla zohledněna rovněž v řízení o státním příspěvku pro zřizovatele zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc. Státní příspěvek je proto zřizovatelům zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc přiznáván i v případech, kdy k přemístění dítěte do zařízení, k němuž dítěti nesvědčí řádný právní titul, došlo před účinností novely zákona o sociálně-právní ochraně dětí, za podmínky, že zřizovatel či pracovník zařízení učinil opatření k nápravě tohoto stavu, především podáním podnětu soudu

ke změně rozhodnutí tak, že se dítě svěřuje do péče zařízení, v němž fakticky pobývá.

O potřebnosti takových rozhodnutí byly soudy v květnu 2013 informovány dopisem Ministerstva spravedlnosti, k němuž byla připojena stanoviska Ministerstva práce a sociálních věcí, Ministerstva spravedlnosti a Kanceláře veřejného ochránce práv.

Na základě uvedených opatření lze očekávat zhojení nedostatků v právních titulech pro pobyt dětí v zařízeních pro děti vyžadující okamžitou pomoc a jejich pracovištích a nastolení právní jistoty ve věci místa pobytu dítěte a určení konkrétního zařízení, které nezletilému poskytuje pobyt a péči v souladu s platným právem. Zákonem bylo rovněž znemožněno svévolné přemísťování dětí mezi zařízeními a jejich pracovišti.

Zpřesnění pravidel pro financování a výši státního příspěvku

Dle předcházející právní úpravy o státním příspěvku pro zřizovatele zařízení rozhodoval a státní příspěvek vyplácel krajský úřad místně příslušný dle sídla zřizovatele zařízení, bez ohledu na to, kde bylo či kde byla zařízení fakticky provozována. Krajské úřady tak neměly přehled o tom, zda se v jejich územním obvodu zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc vůbec nachází.

Po účinnosti novely zákona je řízení o státním příspěvku pro zřizovatele zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc a jeho výplata nově úlohou krajských úřadů, v jejichž obvodu se fakticky nacházejí příslušná zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc či pracoviště takových zařízení. Toto opatření poskytuje krajským úřadům přehled o počtu a činnosti zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc na jeho území, tedy o poskytování sociálně-právní ochrany v jejich obvodu. Rovněž získaly krajské úřady přehled o objemu finančních prostředků, vynakládaných ve prospěch konkrétních zařízení a pracovišť.

Státní příspěvek pro zřizovatele zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc byl od jeho zakotvení v roce 2006 již **3x valorizován**, a to dosti výrazně. Novelou z roku 2012 došlo ke změně ve stanovení výše státního příspěvku, který nově náleží v pevné částce **22 800 Kč měsíčně** za každé dítě svěřené do péče ZDVOP bez ohledu na jeho věk. Tím bylo nahrazeno předchozí odstupňování výše státního příspěvku v závislosti

na věku dítěte, neboť do 31. 12. 2012 náležel státní příspěvek zřizovateli ZDVOP ve výši 10,80násobku částky životního minima svěřeného dítěte za kalendářní měsíc.

Vývoj výše státního příspěvku pro zřizovatele ZDVOP (měsíčně v Kč na jedno dítě)

Věk dítěte	Výše do 1. 9. 2007	Výše do 31. 12. 2011	Výše do 31. 12. 2012	Aktuální výše státního příspěvku
Do 6 let	12 480	17 280	18 792	22 800
Od 6 do 15 let	15 288	21 168	23 312	22 800
Od 15 do 18 let	17 550	24 300	26 460	22 800
od 15 do 18 let, jedná-li se o dítě, které již není nezaopatřené	15 106	20 916	30 564	22 800

V případě kategorie dětí do 6 let věku tak od 1. 1. 2013 došlo k razantnímu navýšení stávající částky státního příspěvku o více než 4 000 Kč měsíčně, tj. o 21 %. U skupiny dětí ve věku od 6 do 15 let pak došlo pouze k mírnému snížení měsíční částky státního příspěvku zhruba o 2 %. Výraznější snížení státního příspěvku u dětí ve věku od 15 do 18 let.

Vedle státního příspěvku je v zákoně o sociálně-právní ochraně dětí upraven rovněž **příspěvek na úhradu pobytu a péče poskytované dítěti v zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc**, který jsou povinni hradit rodiče dítěte na základě rozhodnutí ředitele zařízení nebo na základě dohody o umístění dítěte do péče zařízení. Souběžně se zakotvením nových částek státního příspěvku došlo v novele zákona č. 359/1999 Sb. také ke zdvojnásobení maximální částky příspěvku na úhradu pobytu a péče, a to z 0,8násobku životního minima dítěte na 1,6násobek životního minima svěřeného dítěte. Příspěvek na úhradu pobytu a péče byl od roku 2006 valorizován již 2x.

Vývoj výše příspěvku na úhradu pobytu a péče (měsíčně v Kč na jedno dítě)

Věk dítěte	Výše příspěvku do 31. 12. 2011	Výše příspěvku do 31. 12. 2012	Aktuální výše příspěvku
do 6 let	1 280	1 392	2 784
od 6 do 15 let	1 568	1 712	3 424
od 15 do 18 let	1 800	1 960	3 920
od 15 do 18 let, jde-li o dítě, které není nezaopatřené	2 080	2 264	4 526

Dále je třeba upozornit na skutečnost, že v úpravě státního příspěvku řeší novela zákona č. 359/1999 Sb. ve prospěch zřizovatelů ZDVOP případy, ve kterých dojde k zániku původního právního titulu, na jehož základě bylo dítě do péče ZDVOP umístěno (zrušení nebo pozbytí platnosti rozhodnutí soudu, nabytí právní moci rozsudku soudu o nařízení ústavní výchovy dítěte). V těchto situacích je nově stanoveno, že státní příspěvek náleží zřizovateli ZDVOP i po zániku právního titulu až do doby, než dojde k faktickému ukončení pobytu dítěte v zařízení. Dalším významným opatřením ve prospěch zřizovatelů ZDVOP, které přinesla poslední novela zákona č. 359/1999 Sb. účinná od 1. 1. 2013, je úprava možnosti poskytování tzv. záloh na státní příspěvek. **Konkrétně byla krajským úřadům stanovena povinnost rozhodnout bezodkladně na žádost zřizovatele ZDVOP o nesporné části státního příspěvku formou rozhodnutí v části věci podle § 148 odst. 1 písm. b) správního řádu s tím, že o zbývající části rozhodne dodatečně v závislosti na tom, zda se podaří nebo nepodaří nárok na státní příspěvek doložit.** Z toho vyplývá, že nedoložené či sporné nároky na státní příspěvek týkající se jednoho nebo několika málo dětí již nebudou blokovat přiznání a výplatu státního příspěvku, který zřizovateli ZDVOP nesporně náleží z titulu péče o všechny ostatní děti umístěné v péči jeho zařízení.

Celkově byla v rozpočtové kapitole MPSV vyhrazena na rok 2013 pro potřeby výplaty státního příspěvku pro zřizovatele ZDVOP částka 200 000 000 Kč. Rozpočtové prostředky schválené na výplatu státního příspěvku v rozpočtu na rok 2013 jsou však v současné době již vyčerpány. Konečnou výši prostředků pro potřeby výplaty státního příspěvku za rok 2013 lze odhadnout na **270 000 000 Kč**. V průběhu

prvního pololetí 2013 byl vyplacen státní příspěvek v celkovém objemu **124 392 374 Kč**. Fondu ohrožených dětí byl prozatím za období I. pololetí 2013 poskytnut státní příspěvek pro zřizovatele ZDVOP v objemu **63 009 220 Kč**. Je tedy zřejmé, že více jak polovinu celkově vyplacených prostředků zřizovatelům ZDVOP v České republice za období leden až květen 2013 tvoří prostředky vyplacené Fondu ohrožených dětí.

Metodické materiály vydané Ministerstvem práce a sociálních věcí v souvislosti s přijetím novely zákona č. 359/1999 Sb. o sociálně-právní ochraně dětí

1. Vyhodnocování a individuální plán ochrany dítěte:
  - upraveno v Informaci k vybraným ustanovením zákona č. 259/1999 Sb. ze dne 21. 12. 2012
  - formulář k vyhodnocování
  - komentář k vyhodnocovacímu formuláři
  - formulář pro individuální plán ochrany dítěte
2. Výchovní opatření
  - vzor rozhodnutí o mediaci rozeslaný dne 11. 4. 2013
3. Náhradní rodinná péče:
  - proces zprostředkování
    - upraveno v Informaci k vybraným ustanovením zákona č. 259/1999 Sb. ze dne 21. 12. 2012
    - formulář žádosti o zprostředkování
    - dotazník pro žadatele o zprostředkování
    - vzor formuláře pro vyjádření praktického lékaře k žádosti o zprostředkování náhradní rodinné péče
    - vzor rozhodnutí o svěření dítěte do předpěstounské péče
  - dohody o výkonu pěstounské péče
    - Informace k dohodám o výkonu pěstounské péče a správním rozhodnutím upravujícím práva a povinnosti podle § 47a zákona č. 359/1999 Sb. ze dne 15. 5. 2013
    - Uzavírání dohod o výkonu pěstounské péče se zahraničním prvkem
    - vzor dohody a vzor správního rozhodnutí
    - Smluvní zajištění odlehčovacích služeb v náhradní rodinné péči osobou příbuznou, blízkou nebo jinou fyzickou osobou – nepodnikatelem – vzor úpravy vzájemných smluvních vztahů
  - státní příspěvek na výkon pěstounské péče
    - Normativní instrukce č. 11/2013 ze dne 10. 4. 2013
    - Formulář žádosti o přiznání státního příspěvku
    - Formulář pro hlášení změn pro nárok na státní příspěvek na výkon pěstounské péče
    - Informace k využívání státního příspěvku ve vztahu k veřejným zakázkám ze dne 23. 4. 2013
  - dávky pěstounské péče
    - Normativní instrukce č. 5/2013 ze dne 4. 2. 2013
    - Informační brožurka Dávky pěstounské péče 2013
    - Součinnost orgánu sociálně-právní ochrany dětí při posuzování nároku prarodičů a praprarodičů na odměnu pěstouna – informace ze dne 7. 12. 2012
    - Metodická informace k posuzování vzniku nároku na dávky pěstounské péče ze dne 7. 3. 2013

- Odměna pěstouna ve vztahu k nemocenskému a důchodovému pojištění – informace ze dne 21. 2. 2013
- Stanovisko k nároku opatrovníků ustanovených před 1. 8. 1998 na dávky pěstounské péče ze dne 19. 2. 2013
- pěstounská péče na přechodnou dobu
  - Informace o postupech spojených s umístováním dětí do pěstounské péče na přechodnou dobu po přijetí novely zákona č. 359/1999 Sb. ze dne 13. 3. 2013
  - Vzor evidence osob, které mohou vykonávat pěstounskou péči na přechodnou dobu

4. Pověřené osoby

- upraveno v Informaci k vybraným ustanovením zákona č. 259/1999 Sb. ze dne 21. 12. 2012
- Výkladové stanovisko MPSV k přechodným ustanovením zákona č. 401/2012 Sb. v oblasti pověřování k výkonu sociálně-právní ochrany dětí ze dne 6. 2. 2013
- formulář žádosti o vydání pověření k výkonu sociálně-právní ochrany
- Doporučení MPSV k posouzení otázek souběhu poskytování služeb na základě pověření k výkonu sociálně-právní ochrany dětí a na základě registrace sociální služby ze dne 31. 1. 2013
- vzor rozhodnutí o splnění podmínek pro výkon sociálně-právní ochrany dětí v zařízení pro výkon sociálně-právní ochrany podle přechodných ustanovení zákona č. 401/2012 Sb.
- vzor závazného stanoviska krajského úřadu ke splnění podmínek pro výkon sociálně-právní ochrany dětí v zařízeních sociálně-právní ochrany
- Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc a státní příspěvek pro zřizovatele ZDVOP:
  - Metodické doporučení ke státnímu příspěvku pro zřizovatele zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc od 1. 1. 2013 ze dne 13. 3. 2013
  - Informace k problematice posuzování nároku na státní příspěvek pro zřizovatele zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc a jeho výplatu ve vybraných případech ze dne 10. 5. 2013
  - Dodatek k Informaci k problematice posuzování nároku na státní příspěvek pro zřizovatele zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc a jeho výplatu ve vybraných případech ze dne 10. 5. 2013, ze dne 24. 5. 2013
  - Stanovisko k nedostatečně určitým rozhodnutím soudů o umístění dítěte do zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc
  - vzor rozhodnutí o přiznání nesporné části státního příspěvku pro zřizovatele ZDVOP
  - vzor rozhodnutí o přiznání zbývající části státního příspěvku pro zřizovatele ZDVOP
- Metodika - soudy a svěřování dětí do ZDVOP - balíček stanovisek z dubna a května 2013 rozeslaný dne 6. 6. 2013

5. Ostatní

- Metodika MPSV pro poskytování dotací ze státního rozpočtu obcím s rozšířenou působností na výkon agendy sociálně-právní ochrany dětí pro rok 2013
- Informace k postupu při poskytování dotace obcím s rozšířenou působností na výkon agendy sociálně-právní ochrany dětí v roce 2013 na bankovní účty krajských úřadů a obcí s rozšířenou působností ze dne 4. 3. 2013
- Informace o provádění šetření orgány sociálně-právní ochrany dětí na žádost orgánů azylové a migrační politiky ze dne 5. 4. 2013
- Výkladové stanovisko MPSV k postavení krajské pobočky Úřadu práce ČR jako orgánu sociálně-právní ochrany dětí ze dne 6. 2. 2013

- Průběžná informace
  1. k výkladu některých oprávnění ředitele ústavního pobytového zařízení
  2. k problematice změny příslušnosti OÚRP k výkonu sociálně-právní ochrany dětí v případě nesouladu mezi místem trvalého pobytu dítěte a jeho obvyklým bydlištěm ze dne 13. 6. 2013

Některé zdroje pro zlepšení systému:

- Elaine Farmer, Wendy Sturgess, Teresa O'Neill and Dinithi Wijedasa : Achieving successful returns from care, What makes reunification work?, BAAF 2011
- Vera Fahlberg: A Child's Journey through Placement, BAAF 2004
- Gillian Schofield and Mary Beek: Attachment handbook for foster care and adoption, BAAF 2006
- Henrietta Bond: Ten Top Tips: Managing Contact, BAAF 2007
- Henrietta Bond: Ten Top Tips: Preparing - Care Leavers, BAAF 2008
- Danielle Turkey: Improving Child and Family assessments, Jessica Kingsley Publishers 2011
- Henrietta Bon: If you don't stick with, me who will?, BAAF 2005
- Elaine Farmer, Sue Moyers, Jo Lipscombe: Fostering Adolescents, Jessica Kingsley Publishers 2004
- Gillian Schofield and John Simmonds: The Child placement handbook, BAAF 2009
- Paul Adams: Planning for Contact in Permanent Placements, BAAF 2012
- Joan Moore and Mary Corrigan: Listening to children's wishes and feelings, BAAF 2012
- Mary Corrigan and Joan Moore: Listening to children's wishes and feelings, course handbook, BAAF 2011
- Jenifer Lord: Attending the adoption panel as presenting social worker, BAAF 2008
- Šanderová Petra: Tělesnost jako významný faktor proces adaptace: kulturně antropologický problém, Slon 2011
- Šárka Miková, Jirina Stang: Typologie osobností u dětí, Využití ve výchově a vzdělávání, Portál 2011
- Cairns, Kate: Bezpečná vazba mezi náhradními rodiči a dítětem, Portál 2013
- Zdeněk Matějček: Praxe dětského psychologického poradenství, Portál 2011
- Miloslava Striová: Děti, které se rodí v srdci, Portál 2013
- Josef Langmeier, Zdeněk Matějček: Psychická deprivace v dětství, Portál 2011
- Denisa Prošková: Štěstí, neštěstí, láska, pěstounství, Nakladatelství Lidové noviny 2012
- Dagmar Zezulová: Pěstounská péče a adopce, Portál 2012
- Albín Škoviera: Dilemata náhradní výchovy: Teorie a praxe výchovné péče o děti v rodině a v dětských domovech, Portál 2007
- Zbyněk Gabriel, Tomáš Novák: Psychologické poradenství v náhradní rodinné péči, Grada 2008
- Zdeněk Rieger: Návrat k rodině a domů, Příprava klientů institucionální péče na návrat z odloučení, Portál 2009
- Purvis Karyn D., Cross David R., Sunchine Wendy Lyons: Dítě v nové rodině, Grada 2013
- Petra Vrtbovská: O ztraceném dítěti & cestě do bezpečí, Attachment, poruchy attachmentu a léčení, Natama, Scan 2010
- Blanka Čapková: Jak jsem dostal ségru, Albatros 2009
- Stephen Hicks: Lesbian, Gay and Queer Parenting: Families, Intimacies, Genealogies, Palgrave Macmillan 2013
- Henrietta Bond: Fostering a Child: A Guide for People Interested in Fostering, BAAG 2004
- Laura Mellish, Sarah Jennings, Fiona Tasker, Michael Lamb and Susan Golombok: Gay, Lesbian and Heterosexual Adoptive Families, BAAF 2004
- Hedi Argent: Being a foster family, BAAF 2011

- Jim Wade, Ala Sirriyeh, Ravi Kohli: Fostering unaccompanied asylum-seeking young people Research study, BAAF 2012
- Jennifer Cousins: Ten Top Tips for making matches, BAAF 2011
- Hedi Argent: Ten top Tips for placing children in permanent families, BAAF 2006
- Lindsey Dunbar: Ten top tips on making introductions, BAAF 2009
- Eleen Fursland, Kate Cairns and Chris Stanway: Ten top tips for Supporting Education, BAAF 2013
- Ian Sinclair, Claire Baker, Kate Wilson, Ian Gibbs: Foster children - where they go and how they get on, BAAF 2005
- Ann Phoenix, John Simmonds: Multiculturalism, Identity and Family Placement, BAAF 2012
- Julien Selwyn, David Quinton, Perlita Harris, Dinithi Wijedasa, Shameem Nawaz, Marsha Wood: Pathways to permanence for black, Asian & mixed ethnicity children, BAAF 2012
- David Quinton: Rethinking Matching in Adoptions from Care, BAAF 2012
- Henrietta Bond: Remote Control, BAAF 2013
- Roger Bullock: Adoption fostering quarterly journal 1/13, BAAF 2013
- Roger Bullock: Adoption fostering quarterly journal 2/13, BAAF 2013
- Hilary Saunders, Julie Selwyn, Eileen Fursland: Placing large sibling groups for adoption, BAAF 2013
- Sarah Borthwick, Sharon Donnely: Concurrent planning, Achieving early permanence for babies and young children, BAAF 2013
- Daniel Allen, Paul Adams: Social work with Gypsy, Roma and Traveller children, BAAF 2013